

Statenvoorstel 80/20 A

Voorgestelde behandeling

Agendavergadering : 26 oktober 2020

PS-vergadering :

Datum

6 oktober 2020

Documentnummer

GS: 4766238

PS: 4771000

Onderwerp

Beleidskader Mobiliteit: 'Koers 2030'

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

Ons mobiliteitssysteem loopt op allerlei wijzen tegen zijn grenzen aan en de wereld van mobiliteit verandert in hoog tempo. Het mobiliteitssysteem van de toekomst vraagt daarom om een omslag in denken en handelen. Een goede bereikbaarheid is en blijft immers cruciaal voor het functioneren van onze maatschappij en economie. Omdat we samen meer bereiken dan alleen zetten we in het 'Beleidskader Mobiliteit: Koers 2030' een koers uit om samen met onze partners Brabant klaar te maken voor het mobiliteitssysteem van de toekomst. Het Beleidskader Mobiliteit biedt houvast bij het maken van scherpe keuzes om met beperkte middelen onze ambities te realiseren en zo maximale toegevoegde waarde te bieden voor Brabant.

Het voorstel

1. Het Beleidskader Mobiliteit: 'koers 2030' vast te stellen waarin alle bestaande provinciale beleidskaders binnen mobiliteit en infrastructuur geïntegreerd zijn.
2. De bijbehorende middelen zoals aangekondigd in het Bestuursakkoord 2020-2023 'Samen Slagvaardig en Slim: Ons Brabant', ad € 55 miljoen euro toe te voegen aan de reserve Verkeer & Vervoer.
3. Het college van Gedeputeerde Staten opdracht te geven voor de uitvoering en in de jaarlijkse programmering mobiliteit aan te geven hoe de beschikbare middelen worden ingezet.

Aanleiding

Met de Omgevingswet vervalt het huidige provinciale beleidskader voor mobiliteit en infrastructuur (het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (PVVP) uit 2006). Dit grijpen we aan om alle bestaande provinciale beleidskaders over mobiliteit en infrastructuur in één integraal en kaderstellend Beleidskader Mobiliteit samen te brengen. Zo geeft het Beleidskader Mobiliteit uitwerking aan de [Brabantse Omgevingsvisie 2030: 'de Kwaliteit van Brabant'](#) en verbindt deze het bestaande beleid zoals de visie '[Gedeelde mobiliteit is maatwerk](#)', de nota '[Kwaliteit Onderhoud Provinciale Infrastructuur](#)' en het '[Brabants Verkeersveiligheidsplan](#)'.

Datum

6 oktober 2020

Documentnummer

GS: 4766238

PS: 4771000

Het ontwikkelen van en uitvoering geven aan het Beleidskader Mobiliteit doen we conform het motto van ons bestuursakkoord 'samen, slagvaardig en slim'. Dat betekent dat we als provincie nauw samenwerken met partners zowel in nationaal als in internationaal verband. In lijn met sturen met kaders hebben we in februari 2020 de [startnotitie](#) uitgebracht. Met onze private en maatschappelijke partners zijn we vervolgens in dialoog gegaan ('tussensprints') op zoek naar de belangrijkste opgaven, kansen en aanknopingspunten voor samenwerking. Daarmee is voortgebouwd op het gesprek dat we in 2019 hebben gevoerd met inwoners van Brabant over de [toekomst van mobiliteit](#). Dit proces van tussensprints is op 9 september afgerond tijdens de 'Eindsprint', waarbij gedeputeerde Van der Maat de kern van het Beleidskader Mobiliteit gepresenteerd heeft aan 80 publieke en private partners en vervolgstappen ("van dialoog naar doen") heeft besproken om slagvaardig samen te werken aan het realiseren van onze ambities. Uw Staten zijn hierin meegenomen tijdens de themabijeenkomst van 11 september jl.

De opbrengt van dit proces is verwerkt in dit Beleidskader Mobiliteit. De ambities uit het Beleidskader Mobiliteit zijn Brabant-breed, maar elke regio heeft zijn eigen karakteristiek en mobiliteitsopgaven. Daarom werken we met de vier Brabantse regio's aan de ontwikkeling van regionale mobiliteitsagenda's met daarin die opgaven die er voor provincie én regio toe doen en waaraan we de komende jaren op een slimme en innovatieve manier gaan werken. Deze opgaven hanteren we als vertrekpunt bij het maken van keuzes in de regionale mobiliteitsprogramma's.

Bevoegdheid

De vaststelling van het Beleidskader Mobiliteit is een bevoegdheid van uw Staten vanuit uw kaderstellende rol. Gedeputeerde Staten zijn op basis van haar uitvoerende rol verantwoordelijk bevoegd tot de uitvoering. Wij informeren uw Staten jaarlijks met de programmering mobiliteit over die uitvoering.

Doel

Het Beleidskader Mobiliteit is een strategisch beleidskader dat de koers uitzet voor de provinciale bijdrage in het komende decennium aan:

- Verkeersveiligheid, sociale veiligheid en externe veiligheid in het Brabantse mobiliteitssysteem (conform de doelstellingen uit het [Brabants Verkeersveiligheids Plan 2020-2024](#)).
- Een samenhangend mobiliteitssysteem dat reizigers en vervoerders goede mogelijkheden tot multimodaal vervoer biedt en dat reizigers en vervoerders in staat stelt om flexibele en bewuste keuzes te maken over het tijdstip en het vervoermiddel dat men wil gebruiken.
- Een robuust en betrouwbaar mobiliteitssysteem zodat de multimodale bereikbaarheid optimaal is en Brabant economisch concurrerend blijft (conform doelstellingen uit de nota '[Kwaliteit Onderhoud Provinciale Infrastructuur](#)' (KOPI)).
- Het beschikbaar maken en houden van (gedeelde) mobiliteit voor iedereen, ongeacht fysieke-, mentale-, digitale- en/of financiële beperkingen (conform de doelstellingen uit de visie [Gedeelde mobiliteit is maatwerk](#)).
- Schone, stille en gezonde mobiliteit (conform de doelstellingen uit de [Brabantse Energieagenda 2030](#)).

Zodoende willen we een transitie van ons mobiliteitssysteem realiseren waarmee we Brabant klaar maken voor de toekomst. Op deze wijze draagt het mobiliteitssysteem bij aan een concurrerende en duurzame economie en een veilige en gezonde leefomgeving en stellen we mensen in staat mee te doen aan de samenleving.

Argumenten en onderbouwingen

1. *Om Brabant bereikbaar te houden is een transitie nodig.*

Brabant is gunstig gelegen in het hart van de Eurodelta, economisch sterk, met mooie steden en aantrekkelijke dorpen. In Brabant is het prettig wonen, werken én recreëren. Tegelijkertijd zien we dat het mobiliteitssysteem - onder invloed van verstedelijking, de urgentie om te verduurzamen, uitdagingen op het gebied van digitalisering en economische ontwikkelingen - tegen zijn grenzen aanloopt. Ook de coronacrisis is natuurlijk van invloed op de mobiliteit in Brabant. We weten nu nog niet precies welke (structurele) kansen en bedreigingen dit voor ons mobiliteitssysteem biedt. Wel weten we dat dit het moment is om de positieve ontwikkelingen te behouden (denk aan gedragsverandering zoals meer thuis werken), bedreigingen te adresseren (minder reizigers in het openbaar vervoer) en de transitie naar een toekomstbestendig mobiliteitssysteem te versnellen. Want met alleen het verbeteren wat we al doen, komen we er niet.

Datum

6 oktober 2020

Documentnummer

GS: 4766238

PS: 4771000

2. *Er zijn scherpe keuzes nodig om onze ambities op het gebied van mobiliteit in 2030 te realiseren.*

Het mobiliteitssysteem van de toekomst is veilig, samenhangend, robuust en betrouwbaar, voor iedereen beschikbaar, en schoon, stil en gezond. Dit vergt een omslag in denken en handelen want de bereikbaarheid staat onder druk, we hebben te maken met een relatief hoog niveau van verkeersonveiligheid en de negatieve gevolgen van het mobiliteitssysteem op de leefbaarheid zijn nog steeds te groot.

Er zijn daarom scherpe keuzes nodig. Onze ambities op het vlak van mobiliteit zijn hoog terwijl de druk op beschikbare middelen toeneemt. We kiezen daarom voor de inzet van een uitgekiende instrumentenmix. Dit doen we door onze keuzes in toenemende mate op data te baseren, door slim samen te werken op basis van heldere financiële spelregels en door keuzes te maken op basis van een afweegkader.

Het afweegkader gaat ons helpen de beschikbare middelen zo effectief mogelijk inzetten door keuzes te maken in de regionale mobiliteitsprogramma's. We gebruiken het afweegkader ook voor de afweging van andere provinciale investeringen in het mobiliteitssysteem. We onderscheiden hierbij drie stappen. In de eerste stap (agenderen) beoordelen we of een project of programma goed aansluit bij de ambities en doelen uit het Beleidskader Mobiliteit. In de volgende stap prioriteren we projecten en (deel-)programma's op basis van een inschatting van de toegevoegde waarde aan de ambities en doelen, de aansluiting bij de rol en verantwoordelijkheden van de provincie, de kosteneffectiviteit en de uitvoerbaarheid. De derde en laatste stap betreft het programmeren. Vanuit de 'scores' uit stap 2 ontstaat een prioriteitsvolgorde welke, samen met een integrale blik op de samenhang tussen projecten en (deel-)programma's én samen met een beeld van beschikbare middelen en capaciteit, een basis vormen voor uiteindelijke bestuurlijke keuzes.

3. *Als provincie moeten wij onze rol pakken in deze transitie.*

Dit doen we door richting te geven, beweging te stimuleren en ontwikkelingen mogelijk te maken die bijdragen aan het realiseren van onze ambities. We kiezen bewust onze rol om maximale toegevoegde waarde voor Brabant te bereiken. Dat doen we uiteraard vanuit onze wettelijke rol voor de coördinatie en regie van het verkeer- en vervoerbeleid, de concessieverlening voor het regionaal openbaar vervoer en aanleg, beheer en onderhoud van het provinciaal (vaar)wegennet. Het Beleidskader Mobiliteit biedt houvast voor ons handelen in deze transitie door het formuleren van leidende principes voor samenwerken, adaptief werken, gebiedsgericht werken, integraal werken en datagedreven werken.

Datum

6 oktober 2020

Documentnummer

GS: 4766238

PS: 4771000

Kanttekeningen

1. De hoge ambities met betrekking tot de mobiliteitstransitie overstijgen de provinciale invloedssfeer

Zoals hierboven reeds beschreven speelt de provincie Noord-Brabant op verschillende wijzen een cruciale rol in de mobiliteitstransitie. We kunnen het echter niet alleen. In het Beleidskader Mobiliteit is per ambitie uiteengezet wat de doelen zijn en wat we daarvoor als provincie zelf kunnen doen en wat we samen met andere partners zoals gemeenten, werkgevers, vervoerders, marktpartijen, kennisinstellingen en burgers willen doen. Voor het realiseren van de ambities zijn al deze partijen hard nodig.

Daarom zijn onze partners veelvuldig betrokken geweest bij de totstandkoming van het Beleidskader Mobiliteit, werken provincie en regio samen aan de ontwikkeling van regionale mobiliteitsagenda's en -programma's en werken we al samen in verschillende gremia zoals BrabantStad, het programma SmartwayZ.NL en het Brabant Mobiliteitsnetwerk. In nationaal verband bij de ontwikkeling van het Toekomstbeeld Openbaar vervoer 2040 en internationaal verband binnen diverse Europese projecten.

Om onze ambities te realiseren hebben we deze samenwerking in 2020 een impuls gegeven (in de 'tussensprints') en zullen we elkaar blijven uitdagen, inspireren en aanspreken op het nemen van verantwoordelijkheid vanuit eigen rol en expertise.

2. Onze ambities op het vlak van mobiliteit in combinatie met de toenemende druk op beschikbare middelen vragen om scherpe keuzes

Zoals aangekondigd in de nota Kwaliteit Onderhoud Provinciale Infrastructuur (KOPI) nemen de structurele lasten voor beheer en onderhoud van wegen in de toekomst toe. Ook de budgetten voor openbaar vervoer staan onder druk (mede door corona) terwijl we willen gaan voor kwaliteit. Daarnaast dienen we keuzes te maken ten gevolge van teruglopende inkomsten uit rente en dividend. Daarom dient binnen de beschikbare mobiliteitsbudgetten een structurele bezuiniging van €7,17 miljoen euro vanaf de start van de begroting 2025 te worden gerealiseerd. Daarom gaan we inzichtelijk maken wat de in het Beleidskader Mobiliteit beschreven keuzes structureel betekenen en welke mogelijkheden er zijn om deze €7,17 miljoen euro te besparen. We zullen uw Staten hierover informeren middels de programmering mobiliteit. De programmering Mobiliteit is de Uitvoeringsagenda op het terrein van Mobiliteit.

Datum

6 oktober 2020

Documentnummer

GS: 4766238

PS: 4771000

Financiën

Voor de uitvoering van de ambities in het beleidskader zal aanspraak gemaakt worden op de structurele middelen van het begrotingsprogramma 08 Basisinfrastructuur Mobiliteit voor o.a. uitvoering van de OV-concessies en het structurele investeringskrediet voor het onderhoud van provinciale wegen. Naast de middelen voor deze wettelijke taken zijn er middelen beschikbaar in de reserves voor de (door)ontwikkeling van het mobiliteitssysteem in Brabant (begrotingsprogramma 09 Mobiliteitsontwikkeling).

Naast de reeds bestaande middelen voorziet het Bestuursakkoord 2020-2023 ook in incidentele middelen om de mobiliteitsopgaven te realiseren (ad € 55 miljoen). Conform de afspraak uit het bestuursakkoord vragen we uw Staten in te stemmen met het toevoegen van deze middelen aan de reserve Verkeer & Vervoer. Samen met de bestaande middelen uit deze reserve en de reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF) zijn deze middelen beschikbaar voor de (door)ontwikkeling van het Brabantse mobiliteitssysteem conform de ambities uit het beleidskader.

Het beleidskader geeft inhoudelijk richting hoe onze middelen worden ingezet. De uitvoering wordt uitgewerkt in vier regionale mobiliteitsprogramma's waarin we aangeven hoe we onze middelen besteden en aan welke doelen dat bijdraagt. Middels de jaarlijkse programmering mobiliteit geven we inzicht in hoe deze middelen worden ingezet om onze doelen en ambities te bereiken.

Klimaat

Het Beleidskader Mobiliteit levert, met name vanuit de ambitie voor schone, stille en gezonde mobiliteit, een significante bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen op het gebied van mobiliteit uit het [Klimaatakkoord](#) en de [Brabantse Energieagenda 2030](#). Hieronder vallen o.a. de CO₂-reductiedoelstelling van 50% in 2030 (ten opzichte van 1990), een significante afname van overige emissies zoals stank, fijnstof en stikstof (conform de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof) en het zuiniger en slimmer omgaan met grondstoffen.

Europese en internationale zaken

Het Beleidskader Mobiliteit gaat uit van hoge ambities die vragen om investeringen in innovatie, kennisontwikkeling en samenwerking en die bijdragen aan het verstevigen van de (internationale) concurrentiepositie van Brabant. We zoeken waar mogelijk en aansluitend bij onze eigen ambities Europese cofinanciering en samenwerking in diverse netwerken. We zien hiervoor kansen in o.a. de subsidieprogramma's TEN-T/CEF, Horizon Europe en de Interreg programma's waarin de Green Deal handen en voeten krijgt. Dit doen we samen met onze partners in Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen en in de Europese netwerken waar we lid van zijn.

Datum

6 oktober 2020

Documentnummer

GS: 4766238

PS: 4771000

Planning

- De dialoog die we gestart zijn geven we een vervolg door samen met onze partners gezamenlijk deze ambities verder uit te werken en uit te voeren. Wij zullen onze partners ook via diverse kanalen op de hoogte brengen van het nieuwe beleidskader met de oproep van 'dialoog naar doen' te gaan.
- Bij het volgende reguliere S&V-moment zullen wij de begrotingswijziging voor het toevoegen van de bestuursakkoordmiddelen aan de reserve Verkeer & Vervoer formeel aan uw Staten voorleggen en op de meerjarige begroting ramen.
- Het beleidskader zal verder worden uitgewerkt in regionale agenda's en programma's. Deze zullen aan het einde van dit jaar gereed zijn. Wij zullen uw Staten informeren hierover nader informeren.

Datum

6 oktober 2020

Documentnummer

GS: 4766238

PS: 4771000

Bijlagen

- Beleidskader Mobiliteit: 'Koers 2030'

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer G.P.C. Mennen, (06) 18 30 31 36,
gmennen@brabant.nl

Opdrachtnemer: de heer L.P.M. Schrauwen, (06) 18 30 33 86,
lschrauwen@brabant.nl